

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. április 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – Személyek szabad mozgása – 2004/38/EK irányelv – A tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog – A 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja – Munkavállalók és önálló vállalkozók – A 7. cikk (3) bekezdésének c) pontja – Három hónapot meghaladó tartózkodáshoz való jog – Valamely tagállam állampolgára, aki tizenöt napig egy másik tagállamban folytatott keresőtevékenységet – Kényszerű munkanélküliség – A munkavállalói jogállás legalább hat hónapig való megtartása – Álláskeresési támogatáshoz (*jobseeker's allowance*) való jog”

A C-483/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a Bírósághoz 2017. augusztus 9-én érkezett, 2017. augusztus 2-i határozatával terjesztett elő a

Neculai Tarola

és

a **Minister for Social Protection**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Vilaras, a negyedik tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva (előadó), J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. szeptember 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- N. Tarola képviseletében C. Stamatescu solicitor és D. Shortall BL,
- Írország képviseletében M. Browne, G. Hodge, A. Joyce és M. Tierney, meghatalmazotti minőségben, segítők: E. Barrington SC és D. Dodd BL,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

- a dán kormány képviselőjében P. Z. L. Ngo, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében D. Klebs, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében E. Montaguti, M. Kellerbauer és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. november 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) 7. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 7. cikke (3) bekezdése c) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Neculai Tarola és a Minister for Social Protection (a szociális védelemért felelős miniszter, Írország) között N. Tarola álláskeresői támogatás (*jobseeker's allowance*) iránti kérelmének az utóbbi általi elutasítása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2004/38 irányelv (3), (9), (10) és (20) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(3) Az uniós polgárság a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása kell, hogy legyen, mikor a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat gyakorolják. Ezért szükséges a külön a munkavállalókkal, az önálló vállalkozókkal, valamint a diákokkal és más inaktív személyekkel foglalkozó, meglévő közösségi jogi eszközök [helyesen: jogszabályok] egységes szerkezetbe foglalása és felülvizsgálata valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának egyszerűsítése és megerősítése érdekében.

[...]

- (9) Az uniós polgároknak három hónapnál nem hosszabb időtartamra tartózkodási jogot kell biztosítani a fogadó tagállamban, bármely egyéb feltétel vagy formai követelmény nélkül, kivéve az érvényes személyazonosító igazolványra vagy útlevélre vonatkozó követelményt, a Bíróság joggyakorlata által elismert, az álláskeresőkre vonatkozó kedvezőbb bánásmód sérelme nélkül.
- (10) A tartózkodási jogokkal élő személyek azonban nem jelenthetnek a fogadó állam [helyesen: fogadó tagállam] szociális segítségnyújtási rendszerére indokolatlan terhet a tartózkodás egy kezdeti időszakában. Ennélfogva az uniós polgárok és családtagjaik három hónapnál hosszabb tartózkodáshoz való jogát feltételekhez kell kötni.

[...]

(20) Az állampolgárság alapján való megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] tilalmával összhangban valamennyi uniós polgár és családtagjaik, akik ezen irányelv alapján egy tagállamban tartózkodnak, a tagállami állampolgárokkal egyenlő bánásmódot élveznek ebben a tagállamban a Szerződés alkalmazási körébe tartozó területeken, a Szerződésben és a másodlagos jogban kifejezetten előírt különleges rendelkezésekre is figyelemmel.”

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja:

a) az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételeket [helyesen: a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket];

[...]”

5 Az említett irányelv „Tartózkodás joga három hónapot meghaladóan” címet viselő 7. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban [...]

[...]

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az az uniós polgár, aki a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, megtartja munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállását a következő körülmények között:

a) ha baleset vagy betegség következtében ideiglenesen munkaképtelenné vált;

b) ha kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt, és a megfelelő [helyesen: illetékes] munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként;

c) ha kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy az egy évnél rövidebb határozott időre kötött munkaszerződése lejárt, vagy kényszerű munkanélkülivé vált az első tizenkét hónapban, és a megfelelő [helyesen: illetékes] munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként. Ebben az esetben a munkavállalói jogállás legalább hat hónapig fennmarad;

d) ha szakképzésben vesz részt. Hacsak nem vált kényszerű munkanélkülivé, a munkavállalói jogállás fennmaradásának feltétele, hogy a szakképzés a korábbi alkalmazással álljon kapcsolatban.”

6 A 2004/38 irányelvnek „A tartózkodási jog megtartása” címet viselő 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 6. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg nem jelentenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

(2) Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 7., 12. és 13. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg megfelelnek az azokban meghatározott feltételeknek.

[...]

- 7 Ugyanezen irányelv „Egyenlő bánásmód” címet viselő 24. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A Szerződésben és a másodlagos jogban kifejezetten előírt különleges rendelkezésekre is figyelemmel, az ezen irányelv alapján a fogadó tagállam területén tartózkodó valamennyi uniós polgárt a Szerződés alkalmazási körébe tartozó területeken egyenlő bánásmód illet meg a fogadó tagállam állampolgáiraival. E jog kedvezménye kiterjed azokra a családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és tartózkodási joggal vagy huzamos tartózkodási joggal [helyesen: huzamos tartózkodáshoz való joggal] rendelkeznek.”

Az ír jog

- 8 A 2004/38 irányelv 7. cikkének (3) bekezdését az ír jogba átültető European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006 (az Európai Közösségekről [személyek szabad mozgása] szóló 2006. évi [2. sz.] rendelet; a továbbiakban: 2006. évi rendelet) 6. cikke (2) bekezdésének a) és c) pontja a következőket írja elő:

„a) A 20. cikk sérelme nélkül, az uniós polgár három hónapot meghaladóan tartózkodhat az ország területén, ha:

- i. az országban munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként dolgozik;

[...]

c) A 20. cikk sérelme nélkül, azon személy, akire az a) pont i. alpontja irányadó, az e pontban foglalt tevékenységekkel való felhagyása esetén akkor maradhat az országban, ha

[...]

- ii. kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt, és a Department of Social and Family Affairs (szociális és családjogi minisztérium, Írország), valamint a FÁS (Foras Áiseanna Saothair [képzésért és foglalkoztatásért felelős hatóság, Írország]) nyilvántartásba vette álláskeresőként [...]

- iii. a d) pontra is figyelemmel, ha kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy az egy évnél rövidebb határozott időre kötött munkaszerződése lejárt, vagy kényszerű munkanélkülivé vált az első évben és a szociális és családjogi minisztérium, valamint a FÁS nyilvántartásba vette álláskeresőként [...].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 9 Az alapeljárás felperese román állampolgár, aki először 2007 májusában érkezett Írországba, ahol 2007. július 5. és 30. között, majd 2007. augusztus 15. és szeptember 14. között alkalmazásban állt. Ugyan nem nyert megállapítást, hogy 2007 és 2013 között Írországban tartózkodott, az nem vitatott, hogy 2013. július 22. és szeptember 24. között, majd 2014. július 8. és 22. között ismét munkát vállalt Írországban, valamint hogy az ezen utóbbi munkaviszony címén 1309 euró összegű díjazásban részesült. 2014. november 17. és 2014. december 5. között egyébként alvállalkozóként is dolgozott.

- 10 2013. szeptember 21-én az alapeljárás felperese álláskeresési támogatás (*jobseeker's allowance*) iránti kérelmet nyújtott be a szociális védelemért felelős miniszterhez, amely kérelmet azon az alapon utasítottak el, hogy a 2007. szeptember 15. és 2013. július 22. közötti időszak vonatkozásában nem szolgáltatott sem az írországi szokásos tartózkodási helyére, sem az anyagi forrásaira vonatkozó bizonyítékot.
- 11 2013. november 26-án kiegészítő jóléti ellátás (*supplementary welfare allowance*) iránt nyújtott be kérelmet, amelyet szintén elutasítottak amiatt, hogy nem bocsátott rendelkezésre olyan bizonyítékot, amely igazolta volna, hogy 2013 szeptembere és 2014. április 14. között hogyan tartotta el magát és fizetett bérleti díjat.
- 12 2014. november 6-án az alapeljárás felperese benyújtotta az álláskeresési támogatás iránti második kérelmet, amelyet 2014. november 26-án azon az alapon utasítottak el, hogy Írországba érkezése óta nem dolgozott egy évet meghaladó ideig, valamint hogy az általa szolgáltatott bizonyíték nem volt elegendő annak igazolásához, hogy szokásos tartózkodási helye ebben a tagállamban található.
- 13 Következésképpen az alapeljárás felperese a 2014. november 26-i határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a szociális védelemért felelős miniszterhez, amely kérelmet azon az alapon utasítottak el, hogy – azon rövid időszak alapján, amelyet az alapeljárás felperese 2014 júliusában munkavégzéssel töltött – nem vonható kétségbe az a megállapítás, hogy szokásos tartózkodási helye nem Írországból van.
- 14 Az alapeljárás felperese 2015. március 10-én a szociális védelemért felelős minisztertől a 2014. november 26-i határozat felülvizsgálatát kérte többek között arra való hivatkozással, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a 2014. júliusi foglalkoztatásának megszűnését követően hat hónapig munkavállalóként jogosult volt Írországból tartózkodni. Ezt a kérelmet a 2015. március 31-i határozattal utasították el azon az alapon, hogy Írországba érkezése óta nem dolgozott egy évet meghaladó ideig, valamint hogy nem rendelkezik az önfenntartásához elegendő saját anyagi forrással.
- 15 Az alapeljárás felperese e határozattal szemben keresetet indított a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt, amelyet 2016. április 20-án azon az alapon utasítottak el, hogy nem felelt meg a 2006. évi rendelet 6. cikke (2) bekezdése c) pontjának iii. alpontjában előírt feltételeknek. A High Court (felsőbíróság) megállapította, hogy az alapeljárás felperese nem tekinthető „munkavállalónak”, következésképpen olyan személynek sem, akinek a szokásos tartózkodási helye Írországból van, így ezen a jogcímen nem igényelhet szociális támogatást. A bíróság ugyanis megállapította, hogy ez a rendelkezés kizárólag olyan személyekre vonatkozik, akiket egy évnél rövidebb, határozott időre szóló munkaszerződés keretében foglalkoztattak. Úgy vélte továbbá, hogy az alapeljárás felperese által munkavégzéssel töltött, 2014. július 8. és 22. közötti időszak e rendelkezés értelmében nem tekinthető határozott időre szóló munkaszerződésnek, és hogy az a 2006. évi rendelet 6. cikke (2) bekezdése c) pontjának ii. alpontjában szereplő rendelkezések hatálya alá tartozik. A bíróság mindebből azt a következtetést vonta le, hogy az alapeljárás felperese nem tudta bizonyítani, hogy a szociális támogatás iránti kérelmének benyújtását megelőzően egy éven keresztül megszakítás nélkül dolgozott, így a szociális védelemért felelős miniszter alappal utasította el ezt a kérelmet.
- 16 2016. május 5-én az alapeljárás felperese keresetének elutasításával szemben fellebbezést terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság, a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) elé, amely úgy véli, hogy az alapjogvita központi kérdését az képezi, hogy az a személy, aki egy évnél rövidebb ideig dolgozott, a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében megtartja-e a munkavállalói jogállást.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az uniós jogban a szociális biztonsági kifizetésekre szoruló személyekről a származási tagállamukban kell gondoskodni, amint az a 2004/38 irányelv (10) preambulumbekkezdéséből és 7. cikke (3) bekezdésének c) pontjából egyaránt kitűnik. A tartózkodási jogukkal élő személyek ugyanis nem jelenthetnek a fogadó tagállam szociális

segítségnyújtási rendszerére indokolatlan terhet a tartózkodás egy kezdeti időszakában, és az említett jog három hónapnál hosszabb ideig történő gyakorlását feltételekhez kell kötni. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy az említett irányelv 7. cikke az EUMSZ 45. cikket hajtja végre, így a Bíróságnak a munkavállaló – mindenkor tágan értelmezett – fogalmával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát kell alkalmazni.

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság következőképpen arra kíván választ kapni, hogy úgy kell-e tekinteni, hogy az alapeljárás felperese a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében megtartotta munkavállalói jogállását amiatt, hogy 2014 júliusában kéthetes időszakban dolgozott, ily módon – főszabály szerint – jogosult álláskeresési támogatásra, mivel kényszerű munkanélkülivé vált és álláskeresőként nyilvántartásba vették.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben hangsúlyozza, hogy noha az alapeljárás felperese előtte már nem hivatkozik arra – amint azt a High Court (felsőbbíróság) előtt tette –, hogy ezen időszakban határozott időre szóló munkaszerződés alapján foglalkoztatták, előadja, hogy mivel a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja a „vagy” választó kötőszót alkalmazza, ez a rendelkezés két eltérő esetre vonatkozik. E rendelkezés első része („kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy az egy évnél rövidebb határozott időre kötött munkaszerződése lejárt”) ugyanis az egy évnél rövidebb, határozott időre szóló munkaszerződések megszűnésére, míg második része („azt követően, hogy [...] kényszerű munkanélkülivé vált az első tizenkét hónapban”) nem a határozott időre szóló munkaszerződések megszűnésére, hanem az egy évnél hosszabb időre szóló munkaszerződéseknek az érintett személy foglalkoztatásának első tizenkét hónapjában bekövetkező megszűnésére vonatkozik. Ezt a különbségtételt alátámasztja az, hogy a rendelkezés első része a „regisztrált” munkanélküliségre utal, míg a második rész azt követeli meg, hogy a munkavállalót „az illetékes munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette álláskeresőként”. Márpedig nem volna értelme ilyen követelményt támasztani egy „regisztrált” munkanélküli esetében.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróságnak ugyanakkor kételyei vannak ezen értelmezés pontosságával kapcsolatban. Mindenekelőtt rámutat, hogy az alapeljárás felperese által képviselt értelmezés nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy az „első tizenkét hónap” kifejezés a fogadó tagállamba érkezést követő időszakra vagy az említett tagállambeli foglalkoztatási időszakra vonatkozik-e. Hangsúlyozza továbbá, hogy ez az értelmezés nem igazán egyeztethető össze a 2004/38 irányelvvel elérni kívánt egyik célkitűzéssel, azaz az egyrészt a munkavállalók szabad mozgásának megőrzése, másrészt pedig azon garancia közötti megfelelő egyensúly megteremtésével, hogy a fogadó tagállam szociális biztonsági rendszerére ne háruljon indokolatlan teher.
- 21 E körülmények között a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Egy másik uniós tagállam állampolgára a [2004/38] irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja és 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában legalább további hat hónapig megtartja-e a munkavállalói jogállását oly módon, hogy ezáltal a fogadó [tag]állam belföldön lakóhellyel rendelkező állampolgáraival azonos alapon szociális segítségnyújtási kifizetésekre vagy – adott esetben – szociális biztonsági ellátásokra lesz jogosult, amennyiben a szabad mozgás jogának első tizenkét hónapig tartó gyakorlását követően megérkezik a fogadó [tagállamba], és ott két hétig díjazás ellenében (határozott időre kötött munkaszerződéstől eltérő keretek között) munkát végez, majd azt követően kényszerű munkanélkülivé válik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 22 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 7. cikke (3) bekezdésének c) pontját akként kell-e értelmezni, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló

azon tagállami állampolgár, aki egy másik tagállamban – a határozott időre szóló munkaszerződéstől eltérő keretek között – kéthetes időszakban dolgozott azt megelőzően, hogy kényszerű munkanélkülivé vált, e rendelkezés értelmében legalább további hat hónapig megtartja a munkavállalói jogállást, következésképpen pedig a fogadó tagállam állampolgárával azonos módon jogosult szociális segítségnyújtási kifizetésekre vagy – adott esetben – szociális biztonsági ellátásokra.

- 23 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv célja – amint az (1)–(4) preambulumbekkezdéséből kitűnik –, hogy megkönnyítse és megerősítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése biztosít az uniós polgároknak (lásd ebben az értelemben: 2008. július 25-i Metock és társai ítélet, C-127/08, EU:C:2008:449, 82. pont; 2018. június 5-i Coman és társai ítélet, C-673/16, EU:C:2018:385, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 24 A 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja ily módon előírja, hogy valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy, az állampolgársága szerintitől eltérő, másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha munkavállalói vagy önálló vállalkozói jogállással rendelkezik a fogadó tagállamban.
- 25 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság – amely erről nem kérdezte a Bíróságot – úgy véli, hogy az alapeljárás felperese a fogadó tagállamban kéthetes időszak során végzett tevékenysége miatt rendelkezik az ezen utóbbi rendelkezés értelmében vett munkavállalói jogállással.
- 26 Ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése viszont akként rendelkezik, hogy az említett irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában az az uniós polgár, aki a fogadó tagállamban a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, bizonyos körülmények között – amelyeket illetően a Bíróság megállapította, hogy azokat az említett (3) bekezdés nem sorolja fel kimerítő módon (2014. június 19-i Saint Prix ítélet, C-507/12, EU:C:2014:2007, 38. pont) –, így különösen akkor, ha kényszerű munkanélkülivé vált, megtartja munkavállalói jogállását.
- 27 A 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja e tekintetben előírja, hogy az az uniós polgár, aki „kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban állt” a fogadó tagállamban, időtartammal kapcsolatos feltétel nélkül megtartja munkavállalói jogállását, feltéve, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette.
- 28 Magából az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szövegéből és a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból azonban kitűnik, hogy ez a kérdés csupán az alapeljárás felperese által a fogadó tagállamban kéthetes időszakban végzett tevékenységre vonatkozik, így ő semmi esetre sem tartozik a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő rendelkezések hatálya alá.
- 29 A 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja azonban előírja, hogy az az uniós polgár, aki „kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált azt követően, hogy az egy évnél rövidebb határozott időre kötött munkaszerződése lejárt, vagy kényszerű munkanélkülivé vált az első tizenkét hónapban” szintén megtartja a munkavállalói jogállást legalább hat hónapig, feltéve, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette.
- 30 Magából a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdése c) pontjának a szövegéből – és különösen a „vagy” választó kötőszó alkalmazásából – kitűnik, hogy ez a rendelkezés két esetre írja elő a munkavállalói vagy önálló vállalkozói jogállás legalább hat hónapig való megtartását.
- 31 Az első eset azon munkavállaló helyzetére vonatkozik, akit egy évnél rövidebb, határozott időre szóló munkaszerződés keretében foglalkoztattak, és aki annak lejártát követően vált kényszerű munkanélkülivé.

- 32 Nem vitatott ugyanakkor – amint az magából az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szövegéből és a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból kitűnik –, hogy az alapeljárás felperesét az alapeljárásban szóban forgó munkavégzés időszakában nem határozott időre szóló munkaszerződés keretében foglalkoztatták a fogadó tagállamban, így ő – főszabály szerint – nem ebbe az első esetben tartozik.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság következképpen arra kíván választ kapni, hogy az alapeljárás felpereséhez hasonló olyan munkavállaló, akit a fogadó tagállamban – határozott időre szóló munkaszerződéstől eltérő keretek között – kéthetes időszakban foglalkoztattak azt megelőzően, hogy kényszerű munkanélkülivé vált, a második esetben tartozik-e, amely „az első tizenkét hónapban” „kényszerű munkanélkülivé vált” valamennyi munkavállaló helyzetére vonatkozik.
- 34 Márpedig – amint azt a főtanácsnok indítványának 30. pontjában hangsúlyozta – a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdése c) pontjának szövege alapján nem lehet meghatározni, hogy az alapeljárás felperese e második esetben tartozik-e.
- 35 Ez a rendelkezés ugyanis nem pontosítja sem azt, hogy a munkavállalókra vagy az önálló vállalkozókra, vagy akár mindkét kategóriára vonatkozik-e, sem azt, hogy az egy évnél hosszabb, határozott időre szóló munkaszerződésekre, a határozatlan időre szóló szerződésekre, vagy bármely szerződés- vagy tevékenységtípusra vonatkozik-e, végül pedig azt sem, hogy az abban hivatkozott tizenkét hónap az érintett munkavállaló által a fogadó tagállamban eltöltött tartózkodási időszakra vagy foglalkoztatási időszakra vonatkozik-e.
- 36 E tekintetben mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállamok jogára kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést önállóan és egységesen kell értelmezni az egész Unióban (2011. december 21-i Ziolkowski és Szeja ítélet, C-424/10 és C-425/10, EU:C:2011:866, 32. pont; 2013. szeptember 19-i Brey ítélet, C-140/12, EU:C:2013:565, 49. pont).
- 37 Ezután emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2010. október 7-i Lassal ítélet, C-162/09, EU:C:2010:592, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából annak keletkezése is relevánsnak bizonyulhat (lásd ebben az értelemben: 2012. november 27-i Pringle ítélet, C-370/12, EU:C:2012:756, 135. pont; 2013. október 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50. pont; 2015. június 24-i T. ítélet, C-373/13, EU:C:2015:413, 58. pont).
- 38 Végezetül – figyelemmel arra a kontextusra, amelybe a 2004/38 irányelv illeszkedik, valamint azokra a célokra, amelyek elérésére az irányelv törekszik – az irányelv rendelkezéseit nem lehet megszorítóan értelmezni, és semmiképpen sem lehet akadályozni azok hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2007. december 11-i Eind ítélet, C-291/05, EU:C:2007:771, 43. pont; 2008. július 25-i Metock és társai ítélet, C-127/08, EU:C:2008:449, 84. pont; 2018. június 5-i Coman és társai ítélet, C-673/16, EU:C:2018:385, 39. pont).
- 39 A jelen ügyben mindenekelőtt a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 7. cikke (3) bekezdésének együttes értelmezéséből kitűnik, hogy a munkavállalói jogállás ezen utóbbi rendelkezésben előírt megtartása minden olyan uniós polgárt megillet, aki a fogadó tagállamban tevékenységet végzett, mégpedig e tevékenység természetétől, azaz attól függetlenül, hogy munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet végzett-e (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Gusa ítélet, C-442/16, EU:C:2017:1004, 37. és 38. pont).

- 40 A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységének gyakorlásával ideiglenesen felhagyó uniós polgár azon lehetősége, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése alapján munkavállalói jogállását, valamint az ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése alapján őt megillető tartózkodási jogot megtartsa, azon az előfeltevésen alapul, hogy e polgár hajlandó és képes észszerű határidőn belül visszatérni a fogadó tagállam munkaerőpiacára (2018. szeptember 13-i Prefeta ítélet, C-618/16, EU:C:2018:719, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Ezután emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv – amelynek az 1. cikk a) pontja értelmében többek között az a célja, hogy meghatározza a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket – létrehozza a fogadó tagállamban minden polgár számára elismert tartózkodáshoz való jog időtartamának fokozatosságát, azzal, hogy a 6. cikkében előírt, három hónapnál rövidebb tartózkodáshoz való jog és a 16. cikkében előírt, huzamos tartózkodáshoz való jog között előírja a három hónapnál hosszabb tartózkodáshoz való jogot, amelyre a 7. cikk rendelkezései az irányadók.
- 42 A 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése ily módon minden munkavállaló, illetve önálló vállalkozó számára biztosítja a fogadó tagállamban többek között a három hónapnál hosszabb tartózkodáshoz való jogot.
- 43 Ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése viszont az átmenetileg nem dolgozó valamennyi uniós polgár számára garantálja munkavállalói jogállásának, ebből következően pedig a fogadó tagállamban történő tartózkodáshoz való jogának megtartását oly módon, hogy e jogok megtartásával kapcsolatos feltételekkel összefüggésben is bevezeti a fokozatosságot, amely jogok megtartása – amint arra a főtanácsnok indítványának 33. pontjában rámutatott – egyrésztől munkanélküliségének okától, a jelen ügyben attól függ, hogy betegség vagy baleset miatt vált-e munkaképtelenné, kényszerű munkanélküli-e vagy szakképzésben vesz-e részt, másrésztől pedig a fogadó tagállamban a munkavégzés időszakának eredeti időtartamától, azaz attól függ, hogy ez az időtartam meghaladja-e, vagy sem az egy évet.
- 44 Ily módon a fogadó tagállamban munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet végző uniós polgár időbeli korlátozás nélkül akkor tartja meg munkavállalói jogállását először is, ha a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdése a) pontjának megfelelően betegségből vagy balesetből eredően átmenetileg munkaképtelenné vált, másodsor, ha az említett irányelv 7. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelően azelőtt, hogy kényszerű munkanélkülivé vált volna, a fogadó tagállamban egy évnél hosszabb ideig végzett munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet (2017. december 20-i Gusa ítélet, C-442/16, EU:C:2017:1004, 29–46. pont), illetve harmadszor, ha ugyanezen irányelv 7. cikke (3) bekezdése d) pontjának megfelelően szakképzésben vesz részt.
- 45 Ezzel szemben a fogadó tagállamban korábban egy évnél rövidebb ideig munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet végző uniós polgár csupán arra az időtartamra jogosult megtartani munkavállalói jogállását, amelyet az említett tagállam meghatároz, feltéve, hogy az nem rövidebb hat hónapnál.
- 46 A fogadó tagállamban korábban munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet végző uniós polgár munkavállalói jogállása megtartásának időtartamát ugyanis a fogadó tagállam korlátozhatja, ez azonban – a 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében – nem lehet rövidebb hat hónapnál, amennyiben az említett polgár az akaratától független okokból válik az előtt munkanélkülivé, hogy egy évet dolgozhatott volna.
- 47 Ez a helyzet az e rendelkezésben említett első esetben, amennyiben a munkavállalói tevékenysége az egy évnél rövidebb, határozott időre szóló munkaszerződésének lejártakor szűnik meg.

- 48 Az e rendelkezésben említett második esetben ugyanennek kell igaznak lennie minden olyan helyzetben, amikor a munkavállaló az akaratától független okokból arra kényszerült, hogy az egy év lejárta előtt hagyjon fel tevékenységével a fogadó tagállamban, a végzett tevékenység természetétől és az általa e célból megkötött munkaszerződés típusától, azaz attól függetlenül, hogy munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet végzett-e, valamint hogy egy évnél hosszabb, határozott időre szóló munkaszerződést, határozatlan időre szóló munkaszerződést, vagy bármely más típusú szerződést kötött-e.
- 49 Ez az értelmezés megfelel a 2004/38 irányelvvel elérni kívánt fő célkitűzésnek, azaz – a jelen ítélet 23. pontjában felidézetteknek megfelelően – valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga megerősítésének, továbbá a kifejezetten az irányelv 7. cikkének (3) bekezdésével elérni kívánt célkitűzésnek, azaz a munkavállalói jogállás megtartása által az olyan személyek tartózkodáshoz való joga biztosításának, akik szakmai tevékenységük gyakorlásával akaratuktól független körülményekből eredő munkalehetőség-hiány miatt hagytak fel (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 15-i Alimanovic ítélet, C-67/14, EU:C:2015:597, 60. pont; 2016. február 25-i García-Nieto és társai ítélet, C-299/14, EU:C:2016:114, 47. pont; 2017. december 20-i Gusa ítélet, C-442/16, EU:C:2017:1004, 42. pont).
- 50 Nem lehet egyébként úgy vélni, hogy ez az értelmezés sértheti egy, a 2004/38 irányelv által elérni kívánt másik célkitűzésnek, azaz annak megvalósítását, hogy megfelelő egyensúly jöjjön létre egyrészt a munkavállalók szabad mozgásának megőrzése, másrészt pedig azon garancia között, hogy a fogadó tagállam szociális biztonsági rendszerére ne háruljon indokolatlan teher.
- 51 Kétségtelen, hogy a 2004/38 irányelv (10) preambulumbekzdése jelzi, hogy ezen irányelv célja annak megakadályozása, hogy a tartózkodási jogukat gyakorló személyek indokolatlan terhet jelentsenek a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére a tartózkodás egy kezdeti időszakában.
- 52 E tekintetben azonban meg kell állapítani, hogy a munkavállalói jogállás 2004/38 irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján történő megtartásának az az előfeltétele egyrészt – amint azt a jelen ítélet 24–29. pontja felidézte –, hogy az érintett polgár a kényszerű munkanélküliségének időszaka előtt ténylegesen rendelkezett az említett irányelv értelmében vett munkavállalói jogállással, másrészt pedig, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette. Ezen túlmenően e jogállásnak a kényszerű munkanélküliség időszaka alatti megtartását az érintett tagállam hat hónapra korlátozhatja.
- 53 Végül, a 2004/38 irányelv előkészítő munkálatainak, különösen a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló módosított javaslatnak [COM(2003) 199 végleges], valamint a 2003. december 5-i 6/2004/EK tanácsi közös álláspontnak (HL 2004. C 54. E, 12. o.) a vizsgálata alapján megerősíthető – amint azt a főtanácsnok indítványának 51. és 52. pontjában kifejtette – a jogalkotónak az a szándéka, hogy a munkavállalói jogállásnak az adott esetben hat hónapra korlátozott megtartásához való jogosultság terjedjen ki a határozott időre szóló munkaszerződéstől eltérő keretek között egy évnél rövidebb ideig dolgozó, kényszerű munkanélkülivé vált személyekre.
- 54 Ebből következik, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és (3) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az alapeljárás felpereséhez hasonló helyzetbe kerülő uniós polgár, aki a kényszerű munkanélkülivé válása előtt kéthetes időszakban végzett tevékenysége miatt valamely tagállamban az ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett munkavállalói jogállást szerzett, legalább hat hónapos időszak során jogosult megtartani munkavállalói jogállását, feltéve, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette.

- 55 Egyebekben emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv (20) preambulumbekzdése és 24. cikkének (1) bekezdése értelmében az EUM-Szerződésben és a másodlagos jogban kifejezetten előírt különleges rendelkezésekre is figyelemmel, a fogadó tagállam területén tartózkodó valamennyi uniós polgárt – köztük azokat, akik ugyanezen irányelv 7. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében megtartják munkavállalói vagy önálló vállalkozói jogállásukat – az EUM-Szerződés alkalmazási körébe tartozó területeken egyenlő bánásmód illeti meg e tagállam állampolgáraival.
- 56 Ebből következik, hogy – amint azt a főtanácsnok indítványának 55. pontjában kifejtette – amennyiben a nemzeti jog a szociális ellátásokhoz való jogosultságból kizárja azokat a személyeket, akik munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként csak rövid ideig folytattak kereső tevékenységet, e kizárás ugyanúgy vonatkozik a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló, más tagállamokbeli munkavállalókra.
- 57 Ennélfogva a nemzeti jog értelmezésére és alkalmazására kizárólagos hatáskörrel rendelkező kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy – az említett jog alapján és az egyenlő bánásmód elvének megfelelően – az alapeljárás felperese jogosult-e az általa az alapeljárásban igényelt szociális biztonsági ellátásokra vagy szociális segítségnyújtási kifizetésekre.
- 58 A fentiekből következik, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 7. cikke (3) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló azon tagállami állampolgár, aki a kényszerű munkanélkülivé válása előtt kéthetes időszakban, határozott időre szóló munkaszerződéstől eltérő keretek között végzett tevékenysége miatt egy másik tagállamban ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében munkavállalói jogállást szerzett, e rendelkezések értelmében legalább további hat hónapig megtartja munkavállalói jogállását, feltéve, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy – a 2004/38 irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében garantált egyenlő bánásmód elve alapján – az említett polgár következésképpen a fogadó tagállam állampolgárával azonos módon jogosult-e szociális biztonsági ellátásokra vagy – adott esetben – szociális segítségnyújtási kifizetésekre.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontját és (3) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló tagállami állampolgár, aki a kényszerű munkanélkülivé válása előtt kéthetes időszakban, határozott időre szóló munkaszerződéstől eltérő keretek között végzett tevékenysége miatt egy másik tagállamban ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében munkavállalói jogállást szerzett, e rendelkezések értelmében legalább további hat hónapig megtartja munkavállalói jogállását, feltéve, hogy őt az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette.

A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy – a 2004/38 irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében garantált egyenlő bánásmód elve alapján – az említett polgár következésképpen a fogadó tagállam állampolgárával azonos módon jogosult-e szociális biztonsági ellátásokra vagy – adott esetben – szociális segítségnyújtási kifizetésekre.

Aláírások